

СТАРИНАР

ЕЛЕКТРОННО ИЗДАНИЕ ЗА ЛЮБИТЕЛИТЕ НА ИСТОРИЧЕСКО ОРЪЖИЕ Бр. 06

История

Сражението при Шипка-Шейново

Новини

Национален съюз "Единение"

Огнестрелно оръжие

Краг Петерсон М1876

Хладно оръжие

Военновременни заместители - част III

Клубни изяви

129 г. от освобождението на гр. Елена

Фалеристика

Орден "За Храброст" - Румъния

Национално Дружество Традиция

СЪДЪРЖАНИЕ

История	2
Сражението при Шипка-Шейново	
Новини	8
Национален съюз "Единение"	
Огнестрелно оръжие	9
Краг Петерсон М1876	
Хладно Оръжие	12
Военновременни заместители на щик-ножове и щикове - част III	
Клубни изяви	14
129 г. от освобождението на гр. Елена	
Фалеристика	15
Орден "За Храброст" - Румъния	

Сражението при Шипка-Шейново и участието на Българското Опълчение в него

Верещагин - Шипка-Шейново. Скобелев под Шипка.

След като Западният отряд преминава южно от Стара планина, Шипченският отряд на ген. Радецки (54 000 войници със 119 оръдия) получава заповед да премине в настъпление. Срещу този отряд в района на Шипченският проход се отбраняват войските на Вейсел паша (26 000 души и 103 оръдия).

След задълбочено проучване на обстановката ген. Радецки решава от двата фланга да обходи с лява и дясна колона противника и да го атакува от юг. Обхождането на противника началникът на отряда предвижда да стане с две колони - дясна по Химитлийската пътека, т.е. с. Топлеш - с. Химитлии, и лява от Трявна - с. Кръстец - с. Изворово. настъплението да започне на 5 януари и да завърши на 7 януари и на другият ден двете колони едновременно да атакуват противника от юг. През това време войските от Шипченските позиции, ако е необходимо, да проведат демонстративна атака по фронта.

В изпълнение на този план ген. Радецки разпределя войските на две колони и им поставя следните задачи:

Дясна колона (15 батальона, 7 опълченски дружини, 6 сотни, 2 сапърни роти и 14 оръдия - всичко 16 500 души), под командването на ген. Скобелев, получава задача да настъпи от с. Топлеш по Химитлийската пътека, да овладее с. Химитлии, и ако обстановката е благоприятна, да атакува Шипка. Генерал Радецки предупреждава Скобелев, че трябва да разчита само на собствените си сили и да не очаква подкрепления.

Лявата колона (25 батальона, 1 опълченска дружина, 1 сапърна рота и 24 оръдия - всичко 18 800 души) под командването на ген. Святополк - Мирски получава задача да настъпи през Тревненския проход - колибите Селце - с. Енина и да атакува противника на Шипка.

За действия по фронта на Шипченските позиции остават 15 батальона с 40 оръдия под командването на ген. Радецки. В района на Габрово започват да се съсредоточават войските от дясната колона, а в Трявна - войските от лявата колона.

Важно място в подготовката заема осигуряването на войските с топли дрехи, натрупването на необходимите запаси от продоволствие и помощен транспорт. В това отношение особенни грижи полага ген. Скобелев.

Всички части от лявата колона, с изключение на 30-та пехотна дивизия, са съсредоточени в Трявна. Предвижда се войските да настъпят по диспозицията на ген. Мирски сутринта на 5 януари. Българското население в този район масово се стича на помощ. Около 2000 българи заедно с една сапърна рота разчиства снега пред главните сили.

На войските от лявата колона предстои да изминат 55 км. По тясва планинска пътека. До с. Кръстец пътят е сравнително по-добър и отъпкан. Най-трудният участък от маршрута остава с. Кръстец - Селце, дълг 22 км. При колибите Селце пътеката се разделя на две - източна, която води за с. Мъглиж, и западна, която излиза на с. Изворово.

През първият ден въпреки големите трудности лявата колона успява да преодолее най-високата част на Стара планина, като преминава през стръмни скатове и дълбок сняг. До 24 часа предните части достигат колибите Селце, а част от главните сили нощуват в Кръстец.

На другият ден 6 януари, на войските от лявата колона предстои да излязат в долината на р. Тунджа и да се развърнат. В 6 ч. сутринта те възобновяват движението. Втора бригада от 30-та дивизия с една казашка сотня под командването на ген. Шнитников получава задача да настъпи по източната пътека към Мъглиж и да осигури левия фланг откъм Ханикьой и Нова Загора. Авангардът под командването на полк. Крок остава да дочака пристигането на главните сили. Опълченската дружина заема за отбрана в колибите Селце със задача да осигурява тила на колоната.

Към 10 ч. главните сили пристигат на позицията при авангарда и тогава започва спускането към равнината. Напред сед вижат две казашки сотни и сапърна рота от 16-ти стрелкови батальон. Българските доброволци варвят с авангарда и разчистват пътя. Около 13 ч., когато войските приближават последната тераса, казашките сотни, стрелците и сапърната рота последователно заемат селата Горно, Средно и Долно Изворово и достигат с. Енина. Едва тогава откъм с. Шипка се показват няколко черкезки сотни. Казаците бързо се спешават и поддържани то две стрелкови роти и две планински оръдия, принуждават турците да отстъпят зад с. Енина.

Към 16 ч. целият отряд заема за отбрана двете села Долно и Средно Изворово с фронт срещу Шипка. По това време колоната на ген. Шнитников се спуска към Мъглиж и отхвърля три турски табора на изток.

Частите нощуват на заетите позиции, като изпращат напред охрана. До вечерта на шосето от Казанлък за Шипка се забелязва усилено движение на конница. Генерал Шнитников оставя един батальон в Мъглиж, а с останалите пет получава заповед да настъпи към Казанлък.

На войските от дясната колона предстои да преминат по тясна планинска пътека, удобна само за пешеходци и то лятно време. Тази пътека започва от с. Топлеш със стръмен около 6 километра склон и излиза на Ветрополската поляна. Там заобикаля връх Караджа (1354 м) и се изкачва на връх Чифут (1523 м). След това започва спускане по полегат склон, където се образува дълбок дол със стръмни скалисти брегове.

Дясната колона има да преодолее два пъти по-къс маршрут, отколкото лявата, но химитлийската пътека минава през много по-трудностъпен терен и част от нея е обстрелвана от противника с пушечен и артилерийски огън.

Преминаването на Балкана и тук, както при Арабаконак е тежко изпитание за бойци и командири. С големи усилия колоната се предвижва напред по стръмната и хлъзгава пътека. Отдясно на тази пътека се извисява отвесна скала, а от ляво зее пропаст, в която мнозина падат. Най-трудно обаче се придвижва артилерията. Цяла процесия от бойци влачи оръдия и лафети.

Сутринта на 6 януари, въпреки умората си войските заемат позиции на източните склонове на вр.Караджа. Заемането на този връх- ключова позиция на изхода за с. Химитлии, предрешава успеха на похода.

По-нататък войските продължават движението си към вр. Чифут. Генерал Скобелев разполага със сведения от П.Р.Славейков, че този път се разделя на две. Източният път минава по долината на р.Голяма Варвица, но движението по него се наблюдава от Шипченските позиции. Ето защо Скобелев дава указания на ген. Гренквист да тръгне с авангарда по западния път, който завършва със стръмен склон под наклон от 45 градуса. Този отряд скоро стига склона и започва спускането. *"Спускането, пише В.В.Верещагин, участник в похода, беше едва ли не по-трудно от изкачването. На места моят червеникав кон затъваше до шия в снега...На места обаче беше съвършено невъзможно да се язди, трябваше да се пързаяме наголу..."*

На 7 януари към 17ч. Предните части се спускат по склона, прогонват противника, разположен по околните височини и овладяват с. Химитлии. Над ругият ден сутринта частите на дясната колона са разтеглени от с.Топлеш до с. Химитлии и не са в състояние да започнат решителни бойни действия заедно с войските от лявата колона.

В щаба на ген.Радецки първите сведения за положението над вете колони се получават едва на 7 януари. За лявата колона се знае, че на разсъмване на 8 януари ще се придвижи към с. Хасът и около обяд ще стигне до с. Шипка. За дясната колона късно през нощта се получава донесение от ген.Скобелев, че на другия ден по обед ще атакува Шипка със силите, които може да събере.

До този момент руското командване все още не знае нищо за съществуването на шейновския укрепен лагер. Той се простира на юг от с.Шипка и е заграден от южните скатове на Стара планина. Представлява кръг с радиус 1.5км и се състои от 14 отделни редута. Отделните редуги отред и отстрани са усилены с пехотни окопи, а подстъпите към тях се обстрелват от силен пушечен и артилерийски огън. Вътре в лагера има изградени цели колонии от землянки, блиндиращи погребни, болнични постройки. С отбраната на Шипка и Шейново Вейсел паша прикрива оттеглянето на турските войски от Пловдив за Одрин.

В турското командване продължава да липсва единомислие и съгласуваност. Военният министър грубо се меси в работата на главнокомандващия. В последният момент, когато руските обходни колони обкръжават шейновския укрепен лагер и Вейсел паша донася на двамата за опасността да бъде отрязан пътят му за отстъпление, нито единият, нито другият поемат отговорност да му наредят да отстъпи.

При създалата се обстановка на Вейсел паша не му остава нищо друго освен да продължи отбраната. Неговите сили възлизат на 41 табора пехота, 26 ескадрона и 83 оръдия- всичко 23 000 души. На позиции в Балкана Вейсел паша оставя 29.5 табора с 54 оръдия, а в шейновския лагер - 11.5 табора и 29 оръдия.

На 8 януари денят е ясен и слънчев. Войските на лявата колона в 9 часа преминават в настъпление. В бойна част(първи ешелон) настъпват седем батальона, девет се намират в общ резерв, три (Серпуховския полк) са оставени в с. Гюсово за охрана на тила и шест батальона (Шуйски и Коломенски полк) са посочени за охрана на левия фланг.

В 12.30 ч. първата линия труски укрепления е завладяна. Настъплението е спряно от пушечната и артилерийска стрелба от втората линия. Турците се опитват да обхванат десния фланг на стрелците откъм Балкана. В 14 ч. стрелците, усилен с полка от резерва, дружно атакуват редут №4 от втората линия укрепления, но понесат тежки загуби и по-нататъшното настъпление става невъзможно. Турците правят опит за контраатака, който е спряно от намесването на руския резерв в боя.

През този ден войските от лявата колона понесат тежки загуби - повече от 1000 души излизат от строя, бойците не получават топла храна, сухарите са на привършване, а патроните остават малко. Началникът на колоната разполага само с два батальона резерв и не знае нищо за дясната колона. При това положение ген. Святополк-Мирски решава да се укрепи на заетата позиция и да изчака изясняването на обстановката.

Цяла нощ войските от бойната линия правят укрепления. Извършени са прегрупирувания на войските. Войските от бойната линия са попълнени с боеприпаси за сметка на резервите. По този начин положението на войските от лявата колона малко се подобрява.

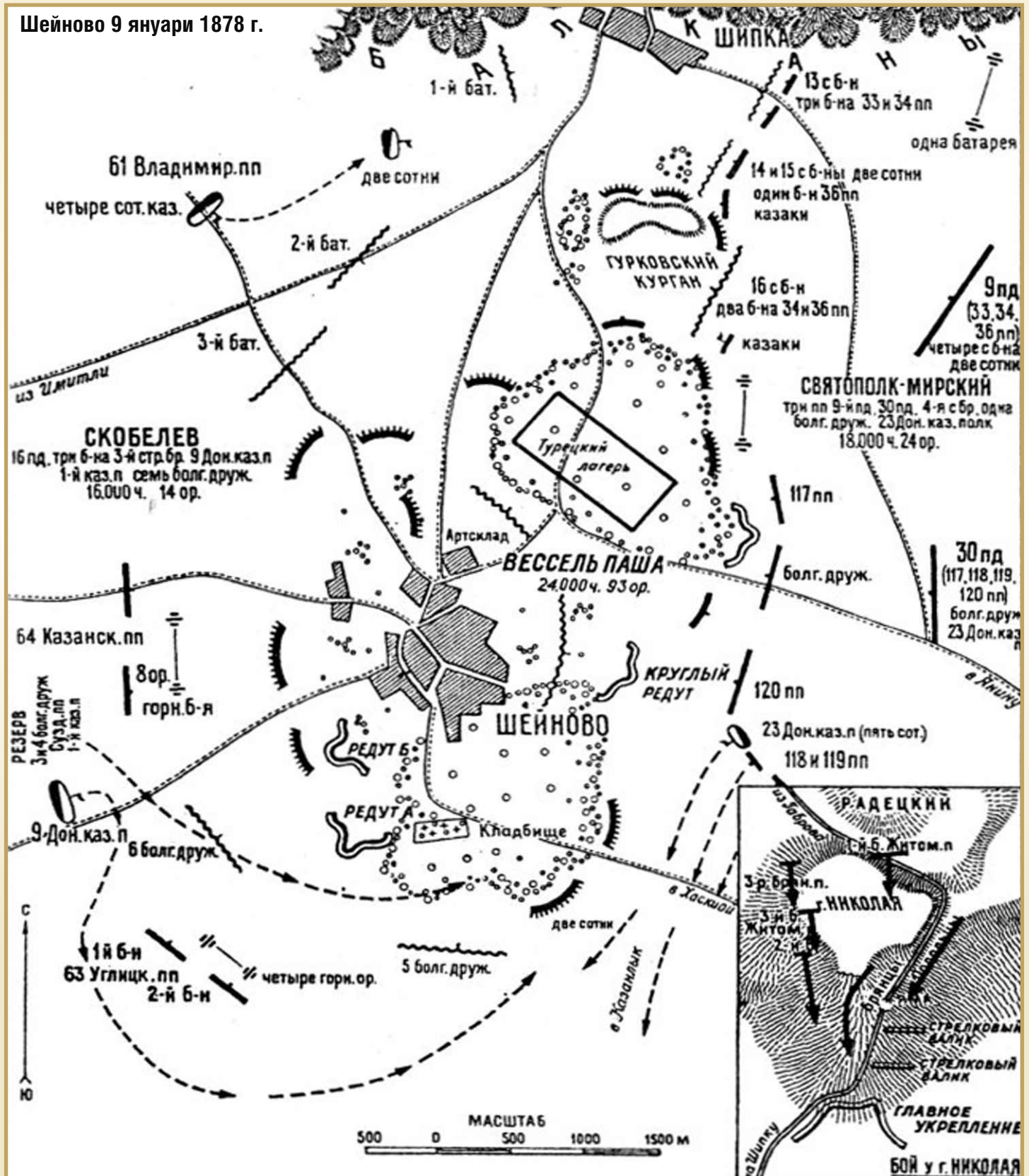
Генерал Скобелев през този ден не атакува турците, а само прави демонстрация. Ген.Радецкий силно обезпокоен за съдбата на войските от двете колони прави отчаяна атака по фронта, в резултат на която русите понесат тежки загуби - 1500 души убити и ранени.

На 9 януари сутринта Стара планина и противниковия лагер са мокрити с гъста магла, през която едва се забелязват очертанията на редутите. От 26 батальона ген. Мирски разполага с 13 на бойната линия, 4 оставя в резерв, а останалите 9 придвижда за осигуряване на левия фланг. На разсъмване турците усилват огъня подкрепен с артилерия и принуждават ген.Мирски- който не разполага с достатъчно оръдия- да се отбранява. Най-ожесточен бой се води в центъра. Няколко табора излизат от редут №4 и се насочват към центъра. Руската пехота, поддържана от планинската батарея, принуждава противника да се върне боратно, като му нанася сравнително големи загуби. По същото време полк. Жиржински получава подкрепления един батальон от Ярославския полк, изтласква турците от с. Шипка и прекъсва телеграфната връзка с позицията в Балкана.

Опитът на турците да атакуват левия руски фланг е осуетен. Войските от лявата колона владеят два важни опорни пункта по фланговете и могат да обстрелват противника с кръстосан огън, но те са значително изтощени и не са в състояние да предприемат решителна атака на главната турска позиция. Началникът на колоната разполага само с 2 батальона резерв. Ген. Шнитников е получил заповед да се върне в с. Енина, но до този момент не е пристигнал. Обстановката налага да се премине към отбрана.

Окъм 11 часа командирът на казашкия полк Ралагин донася, че откъм с. Химитлии пристига ген. Скобелев. Съмнението в успеха сега се превърща в увереност. В турския лагер се забелязва суетене и смут.

На 9 януари сутринта ген. Скобелев разполага с 15 батальона, 5 сотни и 8 оръдия. Още 7 батальона, 13 ескадрона и 8 оръдия са в движение и постепенно се спускат в с. Химитлии. По това време войските от лявата колона водят ожесточен бой. Ген.Скобелев се колебае дали да атакува преди пълното съсредоточаване на всички сили, но около 8 ч. огънят на източния фронт се усилва и той решава незабавно да атакува.

В 10 ч. Ген.Скобелев построява в първа бойна линия 3 руски батальона, 2 опълченски дружини и 1 планинска батарея, под командването на полк.Толстой. Във втора линия построява Углицкий полк, 2 опълченски дружини и една сапърна рота под командването на ген.Столетов. В общия резерв оставя три полка. Конницата под командването на ген.Дохтуров получава задача да се развърне на десния фланг и да установи връзка с войските от лявата колона, и ако противника започне отстъпление енергично да го преследва. Тъй като няма достатъчно артилерия, ген.Скобелев решава да извърши огнева подготовка с пушечен огън. За целта в първа линия той поставя 2 стрелкови батальона от четвърта стрелкова бригада, въоръжени с пушка Бердана №2 и сборен батальон- в състав от три стрелкови и една линейна рота - от 63 Углицкий полк, въоръжени с пушки Хенри- Мартини, а двете опълченски дружини стават тяхна поддръжка.

Ген. Скобелев насочва главния удар срещу югозападния сектор на шейновския укрепен лагер. Когато настъпващите достигат на два километра от укрепленията, турската артилерия открива огън. Батальоните се престрояват в ротни колони и изпращат напред стрелкови вериги. След като попада в зоната на противниковия пехотен огън, пехотата продължава настъплението на прибежки. За един момент огънят на турците намалява и 11- ти стрелкови батальон с щиков удар овладява турските окопи, но е подложен на кръстосан огън от турските редути №11 и №12. Срещу левия фланг на настъпващите се насочва черкезка конница и стрелковия батальон е принуден да започне отстъпление. В този момент се намесва 6-та опълченска дружина. Ген. Скобелев изпраща един батальон от Владимировския полк и две казашки сотни да прикриват отстъплението.

Тъй като срещу левия фланг на настъпващите са привлечени резервите на противника, огънят срещу десния фланг намалява. Тогава ген. Скобелев назначава пол. Панютин за общ началник на десния фланг и му заповядва да атакува. В 12 ч. войските от десния фланг настъпват с развети знамена под звуците на музика: в първа линия - 9-ти стрелкови батальон, след него - 5-та опълченска дружина, а след тях - Углицкий полк в три паралелни линии.

Настъпващите достигат на 300 метра от турските укрепления и с удар на нож превземат редути №2 и №3. след завземането на тези редути западната отбранителна линия на турците престава да съществува- част от тях отстъпват към гората, а друга към Шейново. За да довърши успеха ген. Скобелев изпраща към бойната линия Казанския полк и един батальон от Владимировския полк. Целият десен фланг се хвърля в атака и пленява двата табора. Част от турската пехота побягва към лагера, но 2 Казански батальона от източния край на Шейново я обсипват с огън.

В 14 ч. ген. Святополк - Мирски заповядва на всички части от лявата колона да се подготвят за атака. Турците, притиснати от войските на ген.Скобелев правят отчаяни опити да си пробият път на Изток, но дружните залпове на войските от лявата колона ги принуждават да се върнат. С мощно "Ура!" от 30 000 гърла, войските от двете колони се насочват към последния опорен пункт на врага. Огънят на турците постепенно намалява. В облаци от барутен дим тук-там се появяват бели кърпи. Скоро на главния турски редут се появява бял флаг. Вейсел паша се предава.

Около 15 ч. ген. Скобелев тръгва към редут №1, където турците се предават. Той среща Саид бей, който му предава съгласието на Вейсел паша за капитулация, при условие, че на офицерите се оставят оръжието и конете. През този ден на руските войски се предават 21 000 турски войници и 93 оръдия. Между пленените има трима паши и 765 офицери. Взети са трофеи: 6 знамена, много оръжия, снаряди и патрони. Загубите на руските войски от трите отряда възлизат на 5 000 убити и ранени, между които и 130 офицери.

Национален съюз "Единение"

На 10.02.2007 г. в музея на МВР беше учредено ново сдружение с нестопанска цел с наименование "НАЦИОНАЛЕН СЪЮЗ ЕДИНЕНИЕ". На учредителното събрание присъстваха 54 души от столицата и страната.

Основните цели на сдружението са: обединяване на организации с патриотичен характер, за поддържане и развиване на националното ни достойнство и самочувствие и формиране на единен подход за повишаване ефективността на организираниите и провежданите патриотични обществени мероприятия.

Националният съюз "ЕДИНЕНИЕ" не е алтернатива и не дублира никоя съществуваща организация, която развива дейности с патриотичен характер. Той е отворен за всички физически и юридически лица, които споделят основните му цели. В него могат да членуват както пълнолетни, така и непълнолетни граждани. Това е нов тип организация, която изповядва идеята на кан Крум и на великите българи за силата на снопа от пръчки. Защото, когато сме били разединени, винаги сме били слаби. В самото наименование на съюза - "ЕДИНЕНИЕ", е заложено неговото съдържание. Девизът на съюза е "ЕДИНЕНИЕТО Е СИЛА".

Национален съюз "ЕДИНЕНИЕ" стартира с 5 регионални структури, в които членуват 88 души.

Снимка на част от учредителите

Емблемата на сдружението

Знамето на сдружението - лице

Знамето на сдружението - гръб

Краг-Петерсон М1876

пушката, за която всеки е чувал, но рядко някой е държал

През 70-те и 80те години на XIX в. тенденцията към усъвършенстване на стрелковото оръжие и боеприпасите обхванала армиите на страните от цяла Европа. Десетки конструктори работели по идеите за създаване на многозарядно малокалибрено оръжие с максимална скорострелност и далекобойност, което довело до приемане на въоръжение на множество най-разнообразни в техническо отношение системи.

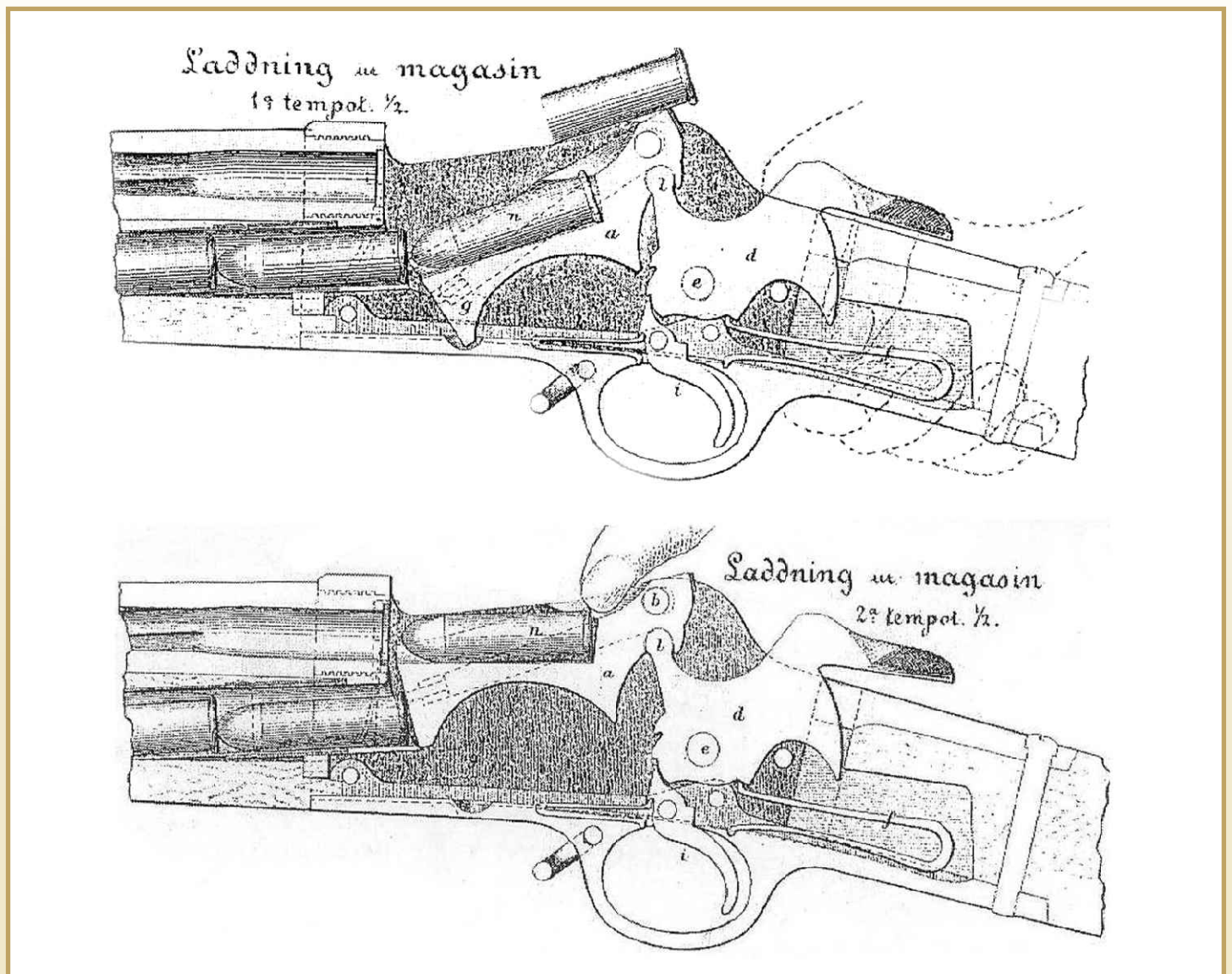
Една от първите военни сили в света, която приела на въоръжение многозарядна винтовка, била флотът на Норвегия. Това била пушката, разработена съвместно от норвежеца Оле Х. Краг (по-късно директор на Kongsberg vernefabrikk) и шведския инженер Аксел Петерсон. Тя била обозначена като "Модел 1876 г." и е първата от пушките на Краг, пусната в производство. Краг-Петерсон постъпила в норвежкия флот години преди шведската армия да смени цевите и калибъра на своите пушки Ремингтон.

Оръжието ползвало патрон с калибър 12.17 мм "Ремингтон" с периферно възпламеняване и била с 8-заряден подцевен тубуларен магазин. Поради това след всеки изстрел балансът на оръжието се променял. Дизайнът на винтовката е уникален, но тя била ужасен кошмар при използване, поради сложното презареждане. Щикът тип нож бил същият като на норвежкия Ремингтон М1867, но със сериен номер на кръстовището на ръкохватката, а при някои с номер и върху дръжката.

Краг-Петерсон се числи към системите с пропадащ блок-затвор с външен, средно разположен ударник. При издърпването му в крайно задно положение предният край на затворния блок се спуска надолу до нивото на подцевния магазин. В същото време екстракторът изтегля празната гилза в специалния улей на блока. След освобождаване чрез странично разположен отдясно на затворната кутия бутон, новият патрон, тласкан от пружината на магазина, влиза в гнездото на затворния блок и застава под празната гилза. Чрез натискане на спусъка чукчето се придвижва наполовина напред и остава запънато. В същото време блока се придвижва нагоре до нивото на патронника. Празната гилза все още лежи над новия патрон. И тук става ясно как всъщност „работи“ винтовката Краг-Петерсон: Пушката се протяга напред около 25-30 см и с рязък тласък назад новият боеприпас влиза в патронника на цевта. При движението си напред той повлича екстрактора, който от своя страна освобождава затворния блок. Последният се повдига докрай нагоре и празната гилза пада навън. Уникално техническо решение!

Още тогава станало ясно, че нетрениран войник може да произведе с еднозаряден Ремингтон с ролинг-блок 5-6 изстрела два пъти по-бързо, отколкото с Краг-Петерсон, и то при условие, че патроните вече са заредени в магазина. Дори с тренировка резултатът не се подобрява особено. Възможно е при презареждане новият патрон да се дотиква в цевта с палец, разбира се, ако не се опасяваме, че блокът ще го прещипе, „щраквайки“ нагоре.

Очакването, че тази пушка няма да има голям успех, е повече от обяснимо. Още през 1884 г. норвежкият флот се превъоръжил с винтовката Йарман, следвайки армията. Краг-Петерсон останала да се използва в някои крайбрежни крепости до малко след Първата световна война. Били са произведени общо около хиляда броя, което превръща това оръжие в истинска колекционерска рядкост. Не случайно в Норвегия я наричат „пушката, за която всеки е чувал, но рядко някой е виждал“.

"Kongsberg vepenfabrikk" произвели първите серии през 1874-1875 г., общо 17 броя, продадени на граждани - те са в неизвестност и до днес. Следващата партида от 30 броя е поръчана от норвежката армия за ползване в Кралската гвардия в Стокхолм през 1875-1876 г., повечето от тях все още съществуват. Норвежката флота получила пушки със серийни номера от 1 до 200 от "Carl Gustaf Stads Gevefactori" Швеция, от 201 до 300 - от "Carl Johans Vern" в Хортен, Норвегия, през 1877 г. Номера от 301 до 700 дошли пак от Швеция през 1878-1879 г., а пак в Хортен били произведени последните 275 броя през 1879-1881 г., най-вероятно от останали части от шведската продукция. Шведските пушки били маркирани с „С“ и корона над него, а норвежките с „СJV“.

Повечето от запазените днес "Краг-Петерсон" са в окаяно състояние - силно корозирали, с липсващи части и без оксидация. Няколко са като току-що излезли от завода. В Норвегия оръжието струва около 15 000 крони (\$2000), независимо от състоянието, а добре запазено около 25 - 35 000 крони. Щикът също не се намира лесно и се цени от 4 000 до 6000 крони, според състоянието. Не е известно в България да има екземпляри от пушката или щика, но практиката показва, че у нас е възможно да се срещне и изключително рядко оръжие.

Йончо Боянов

ВОЕННОВРЕМЕННИ ЗАМЕСТИТЕЛИ НА ЩИК-НОЖОВЕ И ЩИКОВЕ

продължение от предния брой

Опита от наложилата се окопна война кара много от воюващите в ПСВ държави да скъсяват дългите щик-ножове и щик-тесащи. В Италия този процес протича през 1916 г. и върви паралелно с процеса за изработка на ерзац щик-ножове.

През 1916 г. италианското военно командване взема решение за скъсяване на щик-тесаците за пушките "Ветерли-Витали" обр.1870 и 1870/87. Причина за това решение е факта, че дългия 650 мм щик-тесак много често пречи при придвижване из тесните окопи и при преодоляване на препятствия. Дългия 514 мм клин е отрязан на дължина 240 мм и е заострен. С тези скъсени щик-ножове се комплектуват както горепосочените пушки, така и преработените от кал.10,5 на кал. 6,5 мм "Ветерли-Витали" обр.1870/87/15. На една част кръстовището е заменено и са използвани за "Манлихер-Каркано" обр.1891.

Скъсен щик-нож за "Ветерли-Витали" обр.1870 и 1870/87

Скъсен щик-нож за "Ветерли-Витали" с кръстовище за "Манлихер-Каркано" обр.1891

На отрязаните долни части от клиновете също е намерено приложение. Същата година е създаден щатен нож "пунгале" обр.1916, с който са въоръжени "ардитите" (състава на щурмовите групи) и "алпините" (алпийските стрелци). С него са въоръжени войниците от създадения в Италия през 1918 г. чехословашки легион. За "пунгале" са използвани отрязаните части от клина на щик-тесака "Ветерли-Витали". Част от отрязания клин (около 100 мм) е използван като основа на ръкохватката. Ръкохватката и кръстовището са изработвани в два варианта. На първия основата се изтънява и върху нея се назлужва елипсовидно, чиниеобразно кръстовище и стругована букова ръкохватка. На втория върху клина се заварява кръстовище от щанцована ламарина, а на основата се занитват букови чирени. Характерно е, че и на двата варианта върху горния край на ръкохватката и занитена овална защитна плочка. Ножните са изработвани от парчетата на старите кожени ножни, които в долния си край са занитвани с два кухи нита. Малка част от ножните имат месингови накрайници.

Следващата година, когато войната е погълнала безвъзвратно много и от скъсените щик-ножове, идва време и на останалата част от изрязаните половинки. Намерено е оригинално решение за тяхното използване при изработката на ерзац щик-ножове. Поради липсата на необходима дължина за поставяне на ръкохватка (след осигуряване на 240 мм дължина за клин от парчето остава само 23 мм) е използван ламаринен удължител. От желязна ламарина с дебелина 1,5 мм е изрязано парче във форма на силно удължен към върха триъгълник, след което е прегънато по височината (112 мм). Долната широка част е оформена правоъгълно, като между двата края е вкаран, изтънения край на клина и е занитен с два нита. Горната тясна част на прегънатата ламарина е заоблена и върху нея е нарязана резба. Преди занитване на ламаринения удължител върху клина е поставено кръстовището, щанцовано от желязна ламарина с дебелина 3,7 мм с пробито върху него хамутче за цевта. Ключалката към цевта и нейната пружина са обединени в един детайл монтиращ се върху ламаринената основа на ръкохватката. Самата ръкохватка е изработена от желязна ламарина с дебелина 1,5 мм, извита върху шаблон и запоена по задния надлъжен ръб. В горния край е запоено капаче с два отвора: правоъгълен за пружината и кръгъл за резбования край на удължителя. След поставяне, ръкохватката фиксира пружината към удължителя, а всичките тези детайли се затягат с гайката завита върху удължителя.

Този ерзац се произвежда за три вида пушки като се променя само кръстовището. За "Манлихер-Каркано" обр.1891 с отвор на хамутчето 13 мм, за трофейните "Манлихер" обр.1895 с отвор 15 мм и за "Ветерли-Витали" обр.1870, 1870/87 и 1870/87/1915 с диаметър 17,5 мм.

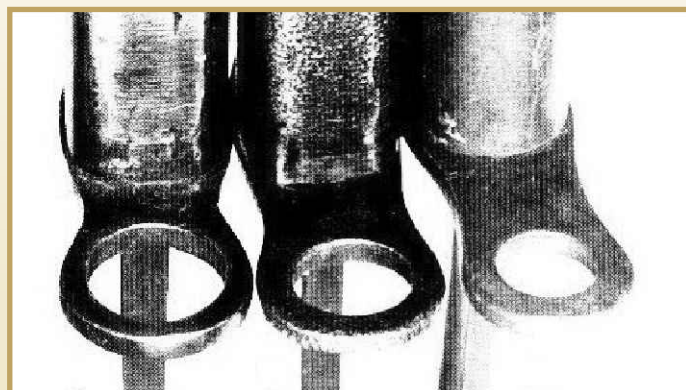
(следва)

Нож "пунгале" обр.1916

Ерзац щик-нож за "Манлихер" обр.1895

Полк. о.р. Агон Казаян

129 години от боевете край гр. Елена

Членовете на Великотърновския клуб се включиха във възпоменателните тържества, послучай 129 годишнина от боевете край град Елена и село Марян през ноември-декември 1877 година. В тия жестоки боеве, руските войски /5000 човека/ дават отпор на повече от 35 000 турска армия и башибозук и с цената на 2800 жертви спират настъплението на турската армия, като не позволяват опожаряването на града.

Официални гости бяха генералния консул на Русия в Русе г-н Трушин, обласния управител на област В. Търново г-н Тошко Никифоров, кметове и представители на граждански организации.

Гостите бяха посрещнати с хляб и сол от пременената в новата си носия Диана /ДИС/, съпроводена от двама страшни и въоръжени до зъби хайдути /Веско и Славчо/. Шествието премина под звуците на маршове през целия град, под овациите на гражданите, като нашия отряд беше начело, а след него се движеха официалните гости. Почти на всяка къща се вееше националния флаг, а в колоната се включиха всички незаети с работа граждани.

Пред паметника, издигнат на мястото на боевете, великотърновския митрополит Григорий изпя заупокойна молитва и даде напътствия към младите хора, да помнят историята на своя род и родина. Бяха поднесени венци и цветя. Групата ни се прояви освен с добрата си маршировка и с умелото боравене с оръжието, под ръководството на истински подполковник, преоблечен в казашка униформа. Някои от униформите станаха емблематични и при появата ни с тях, винаги има въпроси "Вие нали бяхте ...там?", "Вие не сте ли от...?".

След това имаше концерт и представяне на книгата на г-н Христо Станев "Сраженията край Елена през Освободителната война"... а ние, нарамили пушките се отправихме към центъра на града. По пътя възникна спор - къде да спрем и да обядваме - дали в механа "Али баба" или в "Хъшове". Трудно решение, при условие, че стария хъш Бай Върбан с извадена сабя сочеше към "Хъшове", а нашия атаман в друга посока. Компромиса дойде малко по-късно, когато заехме места в Еленското ханче - и ракийката е добра, и винцето си го бива, а кебапите бяха толкова много, че отначало не можехме да се видим, а само се чувахме . От всички най-страдаше Веско - имаше повод за черпня момчето, но не успя да се вреди, така че го отложихме го занякой друг път в Плевен.

Румънски Военен медал "За Храброст"

Медалът бил учреден в две степени от крал Карол на 25 ноември 1880 година. След учредяването на този медал, съществуващият медал за Военни Заслуги започнал да се връчва за прослужени години на низшите армейски чинове.

От 25 декември 1916 година, кавалерите на медала получили правото на пожизнена пенсия, а по-късно през 1933 и 1936 година и още някои допълнителни финансови премии.

Медалът е бил само две степени:

I - степен сребърна с позлата, а по-късно бронзова с позлата

II - степен сребърна, а по-късно бронзова посребрена

Съществуват разновидности на този медал, които се отличават една от друга по размери и закрълеността на краищата на кръста.

